■ כשם שפרצופיהם שונים כך דעותיהם שונות ■

בסודשיח

■ בס"ד ■ יום שלישי ■ פרשת פקודי ■ כ"ו אדר א' ה'תשע"ד ■ 26.02.2014 ■ גליון מס' 264 ■

תפוצה לכל קהילות ישראל

החלק החמישי בשולחן ערוך

שיחה מכבוד הראש"לצ, הרב הראשי לישראל, הרה"ג שלמה משה עמאר שליט"א, שנאמרה בלשכתו במכון אריאל, בית וגן ירושלים, בכ"ו שבט תשע"ד

בתפילה בכניסה לבית המדרש ר' נחוניא בן הקנה היה אומר: שלא אכשל בדבר הלכה וישמחו בי חברי ולא אומר על טמא טהור ולא על טהור טמא ולא על אסור מותר ולא מותר אסור... ודאי שהעול הגדול של הרבנות והדבר החשוב ביותר, שלא יכשל בדבר הלכה, זוהי תפילה קצרה. שלא יכשל בדבר הלכה וישמחו בי חברי - שלא יהיה מצב שאכשל בדבר הלכה וחברי ישמחו בכך. מדוע שאדם יכשל בדבר הלכה? הרי יש כללים בפסיקת ההלכה? לכאורה אם לומד כמו שצריך אין סיבה שיכשל בדבר הלכה? אלא נכון שיש הלכה כתובה ויש כללים, אבל עדיין אפשר להגיע לכישלון, משום שהמרחב גדול ומלבד מה שכתוב, עדיין יש דברים שאינם מפורשים והם תלויים בשיקול דעת של הפוסק. כאן באה הבקשה 'שלא אכשל בדבר הלכה'. יש מצב שזה טמא, ובשיקול דעת צריך לומר טהור או הפוך וכדומה. על זה התפילה 'שלא אכשל בדבר הלכה'. יש חלק חמישי של השולחן ערוך, והוא השכל וההתבוננות של האדם, שהוא לא פחות חשוב משאר ד' החלקים, וזה צריך לדעת תמיד, שמלבד השולחן ערוך צריך לשקול טוב, ולראות אם אפשר לומר טמא - טהור או הפוך. הרב צריך להסתכל בנתונים, כי זה נתון לשיקול דעתו של הרב.

א. כשנכנסתי לחיפה, הרבנות הצבאית לא הייתה מסודרת כ"כ ובאו רבנים צבאים לשאול אותי שאלה בחיפה, אחד מהם היה תושב חיפה שהיה אחראי על כשרות מטבחים גדולים. היו מטבחים גדולים ומטבחים קטנים ששם בקושי יש חיילים, אלא שמכיוון שהם מטבחים קטנים יש שם רק דרוזים, שהם אחראים על המטבח. מצד הכשרות, הרבנות מספקת אוכל כשר, אבל הדרוזים מבשלים את האוכל בהפרדה בין בשר לחלב, לכאורה הכול בסדר מבחינת התערובת, אלא שיש כאן שאלה של בישולי עכו"ם! היה קשה להחליף את הדרוזים במטבח, ובאו לשאול מה עושים?

הגענו למסקנה שחייבים להכניס עוד עובד יהודי במטבח שידליק את האש לפחות, בהתחלה אמרתי שצריך להשיג לכל מטבח כזה שאחד הטבחים יהיה יהודי. העובד היהודי שמצאו לנכון רק אישה!!! לכאורה זה פתרון ראוי שאישה תבוא לעבוד שם ותדליק את האש וכדומה, מבחינת ההלכה זה יכול להיות פתרון ראוי. אלא שהעובדת היהודיה תצטרך לעבוד עם 7 דרוזים בכל יום, ואז באנו לסיכון גדול, הרי כל המה שאסרו חכמים בישולי עכו"ם שלא יבואו לידי נישואי תערובת, ובודאי שאין רוח ההלכה נכונה במקרה כזה להכניס יהודיה!

ב. בזמן מלחמת יום הכיפורים הייתי גם בבת ים והיו אסונות גדולים מהמלחמות, הייתה אלמנה שהיתה צריכה לשבת לאחר 30 יום, שידוע שאין חיוב אבלות, כשבאנו לשם ניחמנו אותה, באתי עם קצין העיר ואמרתי לה שהיא לא חייבת לשבת שבעה, היא התחילה לצעוק, מה פתאום שלא תשב שבעה! כשראיתי את זה, כמה היה חשוב לה, אמרתי לה מייד שהיא צריכה לשבת שבעה, ושתהיינה תפילות בביתה. כשרואים את המצב, ויודעים מה משמעות השבעה, צריך לבחון לפי המצב.

רואים שיש הרבה דברים ששיקול הדעת קובע. לכן הכלל הוא שיש טמא, ובשיקול הדעת זה צריך

■ עוד בעיתון ■

ניתן לעבור לכתבה הרצויה ע"י לחיצה על שמה.

מעשה שמים ומעשה אדם
תכלית יציאת מצרים הייתה השראת השכינה בישראל כמו שמפורש בתורה: "וידעו כי אני ה' אלקיהם אשר הוצאתי...
המשך בעמ' 2

שו"ת חורף
אבי שיחי' הגיע ב"ה לגבורות, עמו מתגורר עובד זר (גוי) שמטפל בכל צרכיו ואף מבשל לו את מאכליו. איך אני מסתדר עם הבעיה של 'בישולי גויים'?...
המשך בעמ' 3

סיפור לשבת
מדוע נתן הרבי דולר נוסף "עבור אירלנד"?
"לפי המראה שלך אתה כנראה יהודי, האם השערתי נכונה"? הנזירה שאיישה את המשרד...

קבורה באישון לילה
כאשר נכנסו הנאצים לעיר לודג' בפולין, הם העבירו את כל התושבים לגטו. ביניהם היתה משפחה...
המשך בעמ' 4

שביבים
■ כיפורים כ-פורים
■ "מה זה קשור להורים שלי"?
■ טכניקות ריפוי מהירות למחלות נפוצות
המשך בעמ' 6

להיות טהור, וכן להיפך, וזה תלוי בנתונים ובשיקול הדעת.

יש דברים שהם בהלכה והם שלחן ערוך ולא זזים מהשולחן ערוך. ויש דברים מעשיים שהם לא פחות מהשולחן ערוך, שמה שיש באופן כללי 'שמע בני מוסר אביך' - זו הלכה. ואל תיטוש תורת אימך - אלו המסורות והמציאות. כלומר יש הלכה, אבל המנהג לא יותר קל מההלכה. בירושלמי כתוב שהמנהג מבטל הלכה. כלומר יש מציאות מעבר להלכה. זה מתבטא מעבר לדברים הפשוטים.

כל רב יודע שיש שחרית מנחה וערבית - זהו מוסר אביך. ויש תורת אמך - זהו הנוסח מה לומר ומה לא לומר ובאיזו מנגינה לומר. כמה זה חשוב, וכמה השיקול חשוב, משום שלפעמים זה היסוד שהרב יכול לזלזל במנהג הכי קטן, וירד חינו בעיני כל הקהל. לפעמים צריך לבטל מנהגים שאין להם טעם וריח, ולפעמים יש מצווה שלא לומר דבר שלא נשמע. יש מדקדקים באחד ומזלזלים בקריאת שמע. כלומר מדקדקים בדרבנן ומזלזלים בדאורייתא.

אני זוכר שבתור אברך צעיר, הייתי בבת ים, הייתה עדה טובה של מצריים שבאו עם מנהגם ונוסחם. בזמנו המנהיג היה דניאל לוי שהביא את כל המסורות משם, מצד שני, בבית הכנסת היה קהל גדול שלא היה מצרי. בזמנו הרב משה לוי, רבה של בת ים עשה כלל שעושים כמנהג ירושלים. אם הייתי אומר להם לעשות מנהג ירושלים - היה קשה להנחיל. משראיתי הרבה דברים שצריך לשנות אותם, בשנה הראשונה לא שיניתי דבר. לאחר שנה התקרבתי אליהם, ואז התחלתי למחוק מה שלא צריך. צריך לדעת שגם רב שרוצה לשנות משהו, הוא צריך לזכור ולדעת כמה הוא נשמע, א"א מייד וישר לשנות.

יש מנהגים שלפעמים נראים כמנהגים לא טובים שצריך לשנות, לדוג' בעשרת ימי תשובה בתפילת הלחש שצריכה להיות בלחש, שם היה מנהג בר"ה ויו"כ החזן היה קורא הכול בקול רם, לכאורה זו לא תפילת הלחש? אם נעשה שם מנהג ירושלים לא יקבלו, והמצרים והמרוקאים נוהגים בקול רם? אבל מצד שני מנהגם בקול רם! חשבתי לומר להם משום שזו הלכה מפורשת. הייתי נוהג לומר 'כמעשה ארץ מצרים לא תעשו'. לימדתי אותם להתפלל בלחש אבל לא מייד. הם ביטלו את זה.

היה לי שיעור בין מנחה לערבית כל יום והיו עשרה אנשים יושבים ושומעים. היה אחד שישב בשיעור כל יום, אחרי החגים בא אלי אותו אחד, ואמר לי שאבא שלו הביא אותו חמור והשאיר אותו חמור, כלומר הוא עם הארץ ולא יודע כלום, ורק יודע לבוא לבית הכנסת לעמוד איפה שצריך ולשבת איפה שצריך למדתי את הברכה של ספר תורה. אבל בר"ה ויו"כ הייתי שומע את התפילה של החזן, ועכשיו גם זה לא? במקום שלו זה היה נכון משום שלא היו סידורים או בחו"ל שאנשים לא ידעו לקרוא, לא יעזור הסידור, אבל בארץ אין סיבה להמשיך במנהג הזה. צריך לדעת כמה צריך ליזהר שגם כשברור שמצד ההלכה זה לא היה בסדר. אלו דברים שבשיקול הדעת שכתובים בשלחן ערוך החמישי. התפילה שאדם צריך לומר 'שלא יארע דבר תקלה על ידי' צריך לדעת שלומדים את ההלכה הבסיסית כדי להגיד דברים פשוטים, צריך לדעת מהי חומרא ומהי קולא. לפעמים מאד קל לומר לעשות את הכל.

לא מזמן פגש אותי אברך שהיה בעל תשובה שלא ידע לפני כן כלום, ולמד הכל תוך שבועיים שלש. הוא מספר שפעם הוא נשבר, היה בסימינר בערכים והרב לימד אותם כיצד עושים נטילת ידים: שלש פעמים על כל יד, והוא למד את זה לפי הסדר, והוא הבין שבכל נטילת ידיים צריך לעשות כך, גם ביציאה מהשירותים. באותו שבוע בא אורי זהר ונתן שיחה, והוא ראה אותו יוצא מן השירותים והנטילת ידיים לא הייתה כמו שלימדו אותו. אותו בעל תשובה לא רצה ליטול ידיים שוב. רואים מפה שלפעמים צריך ליזהר שאם אומרים הלכה צריך לומר שהיא חומרא, שכל המוסיף גורע. זוהי דוגמא 'שלא תארע דבר תקלה על ידי' שאם לא מלמדים מדוייק אפשר להגיע לידי טעות וחומרא. והבא ליטהר מסייעים בידו.

שאלה: האם יש חובה לתמוך בזקן מבחינה כלכלית חוץ מצדקה?
תשובה: אם חייבים בכבודו, חייבים גם לתת לו צדקה. כמו בקרוב שהקרוב קרוב קודם, כך בכל מי שחייבים בכבודו, הכבוד הכי גדול לתת לו צדקה. אחת המסורות שתפוסים אותנו, לא פשוט שכיבוד אב ואם היא המצוה החשובה ביותר, אבל במציאות יש מנהגים פשוטים שהם היסוד שביסוד. יש גם אצל המרוקאים וטריפוליטאים, שבברכת כהנים האבות מניחים ידיים על הילדים. אצל יעקב אבינו כתוב שהוא שיכל את ידיו על אפרים ומנשה, כלומר יש עניין בשימת הידיים. רואים שזה מנהג, וכמה שהמנהג הזה חשוב, משום שזה נותן לאבא הרגשה שהוא אבא, וכן לכן זה נותן הרגשה של בן.

היה אחד ששמו אותו מועמד לראש עיריית בת ים, אני הייתי רב שכונה שם, אותו ראש עיר עשה סיבוב בין בתי הכנסת, הוא ישב לידי במזרח למרות שלא היה דתי בכלל. יום אחד אני רואה שהוא בא עם שני בניו, כשהגיעו לברכת כהנים אני רואה אותו יוצא החוצה וחוזר עם שני ילדיו ומניח ידיו על ראשם, כמין מצוה מהתורה. אמר לי שהוא בא בשביל זה. המנהג הזה מקרב ומקשר.

עונג שבת: כתוב 'וקראת לשבת עונג' העיקר להתענג בשבת, ואיך להתענג? זה לא כתוב. היום במציאות הרבה אנשים מרגישים את השבת במאכלים: בצ'ולנט או בחמין בוכרי או בשניצלים. למרות שזו אינה הלכה זו מציאות שעושה את העונג שבת, ועל זה נאמר 'אל תיטוש תורת אמך'.

מתוך גיליון מריח ניחוח לידידי הרה"ג, רן אביחצירא שליט"א ס"ט

מעשה שמים ומעשה אדם

/ הרב יעקב הלוי פילבר

תכלית יציאת מצרים הייתה השראת השכינה בישראל כמו שמפורש בתורה: "וידעו כי אני ה' אלקיהם אשר הוצאתי אותם מארץ מצרים לשכני בתוכם" (שמות כט מו). ספר שמות עוסק בשלושה אירועים: יציאת מצרים, מעמד הר סיני והקמת המשכן. לכל אחד משלושת האירועים הללו מקום מרכזי בתודעתה של האומה. והנה יציאת מצרים ששיאה בקריעת ים-סוף, עליה נאמר בתפילה: "ממצרים גאלתנו ה' אלקינו ומבית עבדים פדיתנו, כל בכוריהם הרגת וים-סוף להם בקעת, וזדים טבעת וידידים העברת, ויכסו מים צריהם אחד מהם לא נותר", היציאה הזו נסתימה בשירה חדשה ששבחו גאולים על שפת הים, בהתרוממות רוח לשעה, אך אחריה עדיין לא שרתה

השכינה בישראל. גם באירוע השני, במעמד הר סיני, בה התעלו ישראל לדרגת נבואתו של משה ושמעו את הדברות 'אנכי ולא יהיה' מפי הגבורה, מעמד שכך מתארים אותו: "אתה נגלית בענן כבודך על עם קדשך לדבר עמם, מן השמים השמעתם קולך ונגלית עליהם בערפלי טהר, גם כל העולם כלו חל מפניך וברעות בראשית חרדו ממך, בהגלותך מלכנו על הר סיני ללמד לעמך תורה ומצוות, ותשמיעם את הוד קולך ודברות קדשך מלהבות אש, בקולות וברקים עליהם נגלית ובקול שופר עליהם הופעת" (תפילת מוסף של ראש השנה). וגם כאן למרות שהמעמד היה נשגב ומרומם שלא היה דוגמתו בעולם, לא זו בלבד שלא הביא אחריו להשראת השכינה, אלא בסופו בקשו ישראל ממשה: "דבר אתה עמנו ונשמעה, ואל ידבר עמנו אלקים פן נמות" (שמות כ טז).

רק באירוע השלישי, בהקמת המשכן, זכו ישראל להשראת השכינה, כמו שמבואר במדרש: "משנברא העולם ועד אותה שעה לא שרתה שכינה בתחתונים אלא משהוקם המשכן" (במדב"ר יב), "וכיון שהוקם המשכן וירדה השכינה ושרתה" (שם). ונשאלת השאלה: מה יש בהקמת המשכן שאין בשני האירועים שקדמו לה, שבה שרתה השכינה ובהם למרות רוממותם לא שרתה השכינה? ההסבר לכך הוא פשוט, ביציאת מצרים ובמעמד הר סיני האירוע כולו נעשה על ידי הקב"ה בלבד, כשישראל היו פאסיבים כעומדים מהצד, ועל מעשה שהאדם אינו שותף בו אין השכינה שורה, ועל כן בהקמת המשכן כבר מלכתחילה נתבקשו ישראל להרים את תרומתם בהתנדבות: "ויקחו לי תרומה מכל איש אשר ידבנו לבו" (כח ב) כדי שהקמת המשכן מתחילה ועד סוף תהיה כל כולה מהתעוררות האדם ומעשה ידיו, כמו שמובא במדרש הגדול (שמות לט לב): "ותכל כל עבודת המשכן אהל מועד, ויעשו בני ישראל - אמר ר"ש בן לקיש: חביב משכן יותר ממעשה בראשית, שמעשה בראשית לא נברא לא בעמל ולא ביגיעה ולא סייעה בו כל בריה, אלא 'בדבר ה' שמים נעשו'. אבל משכן, משה וישראל נתעסקו בו, דכתיב: 'ויעשו בני ישראל ככל אשר ציוה ה'". וכך כתב הכוזרי (מ"ג כג): "וכאשר כלתה כל המלאכה, שכנה שם השכינה, הואיל והושלמו שני ענינים שהם עמודי התורה: האחד - כי התורה באה מעם האלקים. והשני - כי נתקבלה בלב שלם מאת כל העדה. כי אכן הוקם המשכן במצות האלקים, ומעשה המשכן נעשה בתכלית החריצות והרצון על ידי כל הקהל". מכאן שמעשה שמים בלבד אין לו אותה חשיבות כפי שיש לו כאשר משולב עמו גם מעשה אדם.

שו"ת חורף
הרב שבתי יגל / הכולל הקהילתי רעננה

א. רוזנבוים מרמת השרון שואל: אבי שיחי' הגיע ב"ה לגבורות ואף ליותר, אך הוא נמצא במצב 'סיעודי'. לכן מתגורר עמו בדירה עובד זר (גוי) שמטפל בכל צרכיו ואף מבשל לו את מאכליו. שאלתי היא: איך אני מסתדר עם הבעיה של 'בישולי גויים'? שמעתי דעות ועצות שונות מכל מיני רבנים, אך תשובה ברורה לא קיבלתי. אשמח אם הרב יוכל לעשות סדר בעניין.

תשובה: מצב כזה הוא אכן מצב של 'שעת הדחק' מאחר שלבקש מבני המשפחה להגיע אל בית האבא כל פעם שצריכים לבשל בעבורו הוא טרחה גדולה שאין יכולים לעמוד בה, וכמו כן לקנות ולהזמין עבור האבא אוכל מבושל זוהי הוצאה כספית לא מבוטלת כלל ועיקר, ולכן אנו נזקקים להיתרים כאלה ואחרים ולהשתמש ב'כחא דהיתרא' להסדיר עניין זה.

להלן אפרט כמה היתרים בעניין זה, אך מומלץ שלגופו של מקרה יש להתייעץ עם רב המכיר את המציאות ואת האפשרויות השונות כדי למצוא את הפתרון המתאים ביותר גם מבחינה הלכתית וגם מבחינה מעשית.

1. אם הדבר אפשרי, ידליק הזקן את האש / תנור, לפני תחילת כל בישול / אפייה[א].
2. אם דבר זה אינו אפשרי, ישנה אפשרות כל כמה ימים להדליק נר נשמה הדולק למספר ימים ולצוות את העובד הזר שידליק את הכיריים שעל הגז ע"י העברה מאש זו[ב]. פתרון זה אפשרי כאשר האב הזקן במצב שבו הוא יכול להשגיח על מעשיו של העובד, עכ"פ בגדר 'יוצא ונכנס'[ג]. כמובן, אין פתרון זה רלוונטי לאפייה /צלייה בתנור.
3. נחלקו הפוסקים האם יש בישולי גויים בבישול ב'מיקרוגל'[ד]. ויש מי שהורה שבשעת הדחק כגון זו ניתן לסמוך על כך שאין חשש 'בישולי גויים' במיקרוגל.
4. אם כל הנ"ל לא מעשי, יש מקום בשעת דחק גדולה להתיר לאב הקשיש לאכול מבישוליו של הגוי, מחמת כמה צירופים[ה], אך כאמור כל מקרה לגופו[ו], וכל זה בתנאי שיש השגחה ראויה על כשרות המאכלים עצמם[ז].

יש לציין גם את ההלכה הפשוטה שאין איסור בישולי גויים אלא במאכלים שנתמלאו בהם שני התנאים דלהלן: 1) מאכל הראוי לעלות על שולחן מלכים. 2) מאכל שאינו ראוי להיאכל כמות שהוא חי. ולכן במרק עגבניות למשל, אין איסור בישולי גויים כיוון שעגבניות ראויות להיאכל כמות שהם גם ללא בישול.

א - ונראה שאף לדעת השו"ע יו"ד סימן קי"ג ס"ז יש להקל בכה"ג שיש לצרף את דעת הראב"ד שאין איסור בישולי גויים כשהגוי מבשל בבית ישראל, והוי כעין ס"ס נגד דעת מרן שיש לסמוך ע"ז בפרט שעת דחק כעין זו.
ב - עיין רמ"א שם.
ג - שאחרת אין לסמוך על העובד הזר שאכן יעשה זאת, ובלא"ה צריך להשגיח עליו משום כשרות המאכלים.
ד - דעת ה'שבט הלוי' (ח"ח סימן קפ"ה) דאסור וכן מובא בספר 'שבות יצחק' בשם הגרי"ש אלישיב שליט"א, אמנם מהגר"א וייס שליט"א שמעתי שיש לצדד להקל כיוון שאינו בישול ע"י האור (אש) וסברות נוספות, ובכה"ג שהוא שעת הדחק יש לסמוך ע"ז.
ה - יש לצרף את שיטת הראב"ד (עיין תוס' ע"ז לח. ד"ה 'אלא' וע"ע ברמ"א יו"ד קי"ג סעיף ד' ובנו"כ שם) שאין איסור בישולי גויים בביתו של ישראל, כמו"כ ניתן לצרף את הסברא המופיעה בש"ך יו"ד קי"ג ס"ק ז' בשם תשובות הרמב"ן שאין איסור בישולי גויים אלא בעושה מרצונו אבל אלו השפחות והעבדים שלנו שעושים בע"כ בין ירצו בין לא ירצו אין בזה קירוב הדעת, ושמא בשעת הדחק יש לסמוך על צירופים אלו באיסור דרבנן.
ו - יש להדגיש שכל זה אמור רק לבאשר לאב הזקן, אבל אחרים המתארחים אצלו ראוי להם שלא לסמוך על ההיתרים הנ"ל אלא להדליק את האש, ולדעת השו"ע להניח את המאכל על האש עיין יו"ד סימן קי"ג בכל זה.
ז - ויש להעיר שרבים שואלים על בעיית הבישולי גויים (דרבנן) במצב זה, אבל לא שמים לב כלל ועיקר על בעיית כשרות המאכלים (דאורייתא) שאם האב הזקן אינו במצב שיכול להשגיח על מעשיו של הגוי (לפחות בגדר 'יוצא ונכנס') איך נוכל לסמוך על זה, ויש לתת את הדעת לפתרון בעיה זו, ונראה שאם יתקין מצלמה במטבח באופן שאפשר להשגיח על מעשיו של הגוי שפיר דמי.

סיפור לשבת

מדוע נתן הרבי דולר נוסף "עבור אירלנד"?

/ הרב חיים דוד לנדא

"לפי המראה שלך אתה כנראה יהודי, האם השערתי נכונה"? הנזירה שאיישה את המשרד המהודר בו התרכזו עסקי נדל"ן, אותם ניהלה בשותפות עם נזירות נוספות מהכנסייה הנוצרית בפילדלפיה, הפנתה את השאלה האחרונה לצבי, צעיר מבית חב"ד שהגיע למקום למטרת עסקים.

"אכן", השיב לה צבי, תוך שהוא מיטיב מבלי משים את הכיפה שעל ראשו.

"ואת ראביי שניאורסאהן, אתה מכיר אולי"? הוסיפה לשאול.

"בודאי, הוריי מתגוררים בקראון-הייטס", אישר צבי גם הפעם.

הנזירה הייתה מרוצה למשמע תשובתו: "אם ככה, בא תשמע סיפור על הראביי"...

צבי נעתר ברצון להצעה והיטה את אוזניו ברוב קשב כאשר הנזירה פתחה בסיפורה:

הדבר אירע לפני למעלה מעשרים שנה. במסגרת העסקים שאני מנהלת עם מספר שותפים, אני נוסעת מידי פעם לסניף שלנו באירלנד, על מנת להתרשם מקרוב כיצד הוא מתנהל. מי שמנהל את הסניף, משמש בכובעו הנוסף גם ככומר בכנסייה של אירלנד.

באחת הפעמים כאשר נסעתי להיפגש איתו ולקבל דיווח על מצב העסק, הוא ביקש במפתיע באמצע הפגישה שנעשה הפסקה למספר דקות. משום מה הסתקרנתי לדעת מהי הסיבה לבקשתו ומה הוא עושה בזמן הזה. עקבתי אחריו וראיתי שהוא נכנס לאחד החדרים, כאשר הדלת נותרה פתוחה מעט.

משהצצתי פנימה, נגלה לעיניי מראה מוזר. מולי ישב הכומר בכבודו ובעצמו, כאשר על ראשו וידו מונחות קוביות בצבע שחור שרצועות כהות משתלשלות מהן והוא עוטה בגד מוזר בצבע לבן הנוטה לצהוב.

בילדותי גדלתי ברובע ברונקס והכרתי יהודים, כאשר אף השתתפתי פעם במה שמכונה 'חגיגת בר מצווה'. משבגרתי, גם עבדתי תקופה מסויימת כ"שבת גויה" ואני קצת מכירה את אורח החיים היהודי. ידעתי שאלו התפילין איתן נוהגים היהודים להתפלל, ומובן אם כן שפליאתי לא ידעה גבולות.

כאשר לאחר כרבע שעה יצא הכומר מחדרו וחזר למשרד, לא התאפקתי וסיפרתי לו שראיתי אותו. "תוכל להסביר לי מה פשר הדברים"?

הוא הבין היטב את השאלה, וענה: אני עומד לספר לך דבר שיפתיע אותך. לפני שבועות מספר חלמתי חלום, ובחלומי אני רואה רב יהודי בעל הדרת פנים שאומר לי: 'אתה יהודי, ואתה צריך לחזור לחיק היהדות'...

כאשר החלום עלה בזיכרוני לאחר שהקצתי משנתי, לא ידעתי כיצד עליי להתייחס לכך. דבריו 'החלומיים' של הרב נחתו עליי בהפתעה גמורה. לרגע התלבטתי, אך מיד דחיתי את דבר החלום ממני והלאה. 'ממתי אני נוהג להתייחס לחלומות ברצינות'?!... כך אמרתי לעצמי ושכחתי מהעניין.

אך כאשר החלום חזר על עצמו מספר פעמים, החל הדבר להטריד את מנוחתי. אינני רגיל שחלומותיי חוזרים על עצמם, בפרט לא חלומות על רבנים יהודיים.

וכך, אם קודם לכן עדיין קיננה בליבי האמונה שאין צורך להתייחס לחלומות ברצינות, בפרט אם הם מאיימים להפוך את עולמך, הרי כשהרב הפך כמעט לאורח של קבע בחלומותיי כבר לא יכולתי להתייחס לעובדה הזו בשוויון נפש.

הבנתי שהעסק רציני ואין לי את הפריבילגיה להתנהג כאילו לא אירע דבר. היה ברור לי שעליי לבדוק את שורשיי. פניתי לכמרים הזקנים, ולאחר חקירה ודרישה מייגעים התברר לי כי אמנם, כפי שכבר הי' ידוע לי, הגעתי בגיל ארבע וחצי לבית היתומים הנוצרי, אך נוסף לכך עוד פרט קריטי: הוריי היו יהודים והם מסרו אותי לאותו מוסד במהלך השואה. דבריו של הרב שנאמרו אליי בחלום התבררו כנכונים - - -

אט אט עיכלתי את הגילוי המסעיר וזמן מה לאחר מכן השגתי טלית תפילין ולמדתי להתפלל כמו יהודי. אני יודע שהדברים מכניסים אותך להלם, אבל אלו העובדות ואני חושב לחזור ליהדות, כאשר אלו הם צעדיי הראשונים לקראת צאתי מהכנסייה ופרישתי מתפקידי"!

"הכומר סיים את סיפורו המדהים והותיר אותי פעורת פה", המשיכה הנזירה הנוצרית בסיפורה לצבי שהקשיב בנשימה עצורה, "ובזכות חוש הסקרנות המפותח שניחנתי בו, כפי שבוודאי כבר הספקת להבין, שאלתי אותו מיד: "אתה יודע מיהו הראביי שהגיע אליך בחלום, האם הוא חי והיכן הוא מתגורר"?

הכומר-היהודי ענה לי: "לא תאמיני. יום אחד ראיתי בטלוויזייה שידור מחג החנוכה, אותו חוגג העם היהודי, כאשר על המרקע נראתה הדלקת חנוכייה בבית מדרשו של 'הרבי מליובאוויטש' שמתגורר בברוקלין, בשכונת קראון-הייטס. פתאום הבחנתי בדבר מדהים שהכניס אותי להלם. המצלמה התמקדה בדמותו של הרבי וזיהיתי מיד שהוא זה שהגיע אליי בחלום"!...

המשך בעמוד הבא...

רשמתי לעצמי את הפרטים - המשיכה הנזירה לספר לצבי - וחזרתי לפילדלפיה. יום אחד, כאשר הי' בתוכניתי להגיע לברוקלין, הרמתי טלפון למשרדו של הראבי בבקשה לקבוע לי איתו פגישה. נעניתי שכיום אין אפשרות לקבוע פגישה פרטית, ואם אני מעוניינת אוכל להגיע בכל יום ראשון, כאשר הוא מחלק דולרים לכל הבאים אליו. החלטתי להגיע לחלוקה. לבשתי בגדים רגילים במקום גלימת הנזירה והגעתי לבית מספר 770 בשדרת איסטערן פארקווי, שם, כך נאמר לי, שוכן מרכזו של הראבי.

חיכיתי זמן רב, כשלפניי עומדות בשורה ארוכה נשים רבות ומאחוריי שורה ארוכה עוד יותר. כשסוף סוף הגיע תורי, הושיט לי הראבי דולר ותוך שבריר שנייה מצאתי את עצמי בדרך החוצה. אך אז, באופן בלתי צפוי לחלוטין, נקראתי על ידו בחזרה. הוא הושיט לי דולר נוסף, באומרו: "זה עבור אירלנד"...

באותו רגע חטפתי שוק. 'איך הוא יודע'?!

הבנתי שהדולר הנוסף מיועד לכומר-היהודי מאירלנד ובהזדמנות הראשונה העברתי לו את הדולר ששלח לו בהקיץ הראבי שבא אליו בחלום. אני מאמינה שהדולר חיזק אותו מאוד בדרכו החדשה-ישנה.

הנזירה סיימה את סיפורה, כשהיא מוסיפה: "כמו שאמרתי לך, ביררתי קצת על הראבי. בטח אתה יודע שמספר הבית שלו - 770 - שבו קיבלתי ממנו את הדולרים, הוא בגימטרייא בית משיח"...

(את הסיפור המיוחד שמעתי ממספר מקורות, ולאחר מכן פניתי להרב משה שי' בוגומילסקי, שבנו הוא זה ששמע את המעשה מכלי ראשון, והוא ניאות לחזור באוזניי בפרטות על עיקרי הסיפור.)

(מתוך שבועון 'בית משיח')

קבורה באישון לילה

{סיפור אמיתי כפי שסופר ע"י בת הדוד של מי שנספתה בשואה}

כאשר נכנסו הנאצים לעיר לודג' בפולין, הם העבירו את כל התושבים לגטו. ביניהם היתה משפחה שגרה בשכנות למשפחה נוצרית. אם המשפחה הצליחה ברגע האחרון להגניב את בתה בת השמונה ולמסור אותה לידי השכנה הנוצריה, מלבינה מישלוביץ.

לבת היא אמרה: אל תשכחי שאת יהודיה!? ומהשכנה היא ביקשה: "תצילי את בתי! אנחנו הולכים לגטו, אבקשך שמרי עליה! אם נחזור - אני אפצה אותך ואקח את בתי. אם לאו שתגדל אצלכם במשפחה."

ההורים יצאו אל הגטו והילדה נשארה אצל המשפחה הנוצרית. "שלום ולהתראות", אמרה האם לשכנה ולבתה.

כעבור שבוע השכנה התחילה להעביד את הילדה בניקיון, כביסות, משק הבית, לטפל בדיר החזירים, בלולים, בגינה ובכל הבית - ללא הפסקה. רק בלילה היתה נחה קצת.

כך נוצלה הילדה עד גיל 15. היא הגיעה עד אפיסת כוחות והחליטה לברוח. לילה אחד היה סוער, סגרירי, ברקים ורעמים. הילדה לקחה את המזוודה עם בגדיה והתחילה לברוח בריצה. כל הזמן רצה, שמא ירגישו בחסרונה, יתפשו אותה ויחזירו אותה בחזרה. כך רצה הילדה כל הלילה, עד שהפציע הבוקר.

באחד הכפרים היא מצאה מתבן עזוב ונכנסה לתוכו, כשהיא כולה רועדת מפחד, מקור ומרטיבות.

היא החליפה את בגדיה, נשכבה על החציר היבש ונרדמה. למחרת יצאה לבדוק ולהכיר את הכפר. היא חיפשה עבודה, והיות שהכפר היה מאוד גדול לא הרגישו בזרותה. כך התחילה לעבוד ובלילה ישנה במתבן וכך התפרנסה.

יום אחד פגש אותה בחור מקומי ושאל אותה שאלות שונות. הם התיידדו. הפגישות שלהם נמשכו יום יום והם התאהבו. אחרי זמן קצר החליטו להתחתן. לקראת החתונה שכרו דירה ובמשך השנים נולדו להם שלושה ילדים. כך גידלו את הילדים באושר.

ויהי היום והאם חלתה והתגלתה אצלה מחלת הסרטן. המחלה החמירה. ככל שעברו הימים היא התחילה לחלום על אימה. בחלומותיה האמא ביקשה ממנה: "לא שמרת בחייך על כשרות ולא התנהגת כיהודיה - לפחות תיקברי כיהודיה". החלום הטריד אותה. יום אחד נסעה לרופא בעיר הגדולה. בחדר ההמתנה ישב רבי יהודי עם מספר תלמידים סביבו. היא ניגשה אל הרב ושאלה: "האם אתה רבי יהודי".

"כן", ענה לה האיש. "אני רוצה לשאול אותך שאלה", ביקשה האישה. "כן, בתי, שאלי" ענה לה הרב.

היא סיפרה לו את סיפור חייה ושאלה אותו איך תוכל לגלות לבעלה את דבר היותה יהודיה - בעוד היא חיה בקרב תושבים קתולים אדוקים. הרב הציע לה כך: "יש לך שכנה טובה בקירבתך, שאת יכולה לסמוך עליה?" "כן", ענתה. "יש לי שכנה טובה". "יפה", אמר הרב, "כתבי לבעלך צוואה, ובצוואה בקשי ממנו לקבור אותך בבית עלמין יהודי. ומהשכנה בקשי למסור לו אותה ביום מותך".

בעבור זמן קצר האישה נפטרה. בני המשפחה הכינו את סידורי הלוויה וביקשו לקבור אותה כנוצריה, בליווי כומר, במיטב המסורת הנוצרית. בעיצומן של ההכנות ללוויה נכנסה השכנה לנחם את הילדים והבעל והגישה לו את המכתב בהיחבא. הבעל הלך לחדר השני, קרא את המכתב וחשכו עיניו. הוא קרא לילדיו לחדר והקריא להם את הצוואה של אימם. כולם בכו ושאלו: "מה יהיה הרי הכול מוכן לפי הדת הנוצרית!" והנה עלתה לאב תושיה. הוא אמר לילדים: "עכשיו לא נדבר על זה. נקבור אותה כנוצריה,

המשך בעמוד הבא...

ובאחד הלילות אוציא את הגופה מהקבר ואלך לבית העלמין היהודי ושם אקבור אותה". וכך עשה וסיפר לילדים על מקום קבורתה המדוייק.

ברבות הימים גם הבעל נפטר והשאיר צוואה: "לא רק אמא שלכם היתה יהודיה! גם אני הייתי יהודי! קיברו אותי על יד אימכם, שלכם אבא!"

שביבים / שאול שיף

כיפורים כ-פורים

כתוב בתורה הק' (במדבר ז', י"ד) "כף אחת עשרה זהב מלאה קטורת". שמעתי פירוש נפלא מכ"ק האדמו"ר משומרי אמונים על פסוק זה: הנה ידוע שכתוב בתיקוני זוהר (תיקון כ"א, דף נ"ז ע"ב) על יום הכיפורים, דרצה לומר כפורים, כמו פורים. וידוע ששני ימים אלו קדושתם ומעלתם גדולה מאד. ובפסוק כאן מרומז ענין זה. "כף", ר"ת "כ'יפורים, פ'ורים", ואמר "כף אחת", לרמז ששניהם עניין אחד בקדושתם ומעלתם, "עשרה זהב", היינו שיום הכיפורים יוצא ביום "עשרה", בתשרי, ופורים יוצא ביום י"ד אדר, וזהו "זהב", שבגימטריא י"ד, עכד"ק, ודפח"ח. ונראה בס"ד להוסיף ולרמז להמשך הפסוק "מלאה קטורת", "קטורת", מרמז על יום כיפור שנכנס הכהן גדול להקטיר קטורת בקודש הקדשים, (ויקרא ט"ז, י"ב), "מלאה", ר"ת "מ'גילה, מ'שלוח מ'נות, מ'תנות ל'אביונים, א'כילה, הכאת המן, וכן "מלאה", בגימטריא "ויין", רמז למצוות היום שמקיימים בפורים. והבן. ואגב, זכור לי שכ"ק אדמו"ר משומרי אמונים בעל "חוקי חיים", זיע"א, כשהיה קורא פסוק זה בתורה: "כף אחת עשרה זהב מלאה קטורת", היה שוהה הרבה זמן בקריאת פסוק זה, והיו מרגישים שיש לו הרבה כוונות בפסוק זה.

משיחת הרה"ג גמליאל הכהן רבינוביץ / מח"ס "גם אני אודך" ו"פרדס יוסף החדש" על המועדים

"מה זה קשור להורים שלי"?

קטע משיחתה של הגב' ריבה רוטמן (נוף איילון):

"...היום מקובל לדבר על העצמה של האישה, על שיוויון ועוד דברים שהזמן גרמן. הרבה תנועות קמו בעניין הזה, והרבה רעש וצלצולים. אבל אם נתבונן בנשים שתרמו משמעותית לתקופתן, נראה שהן לא פעלו במסגרת תנועות עולמיות, או עמותות או פרלמנטים. לא זכור לי שהייתה אי פעם תנועה שנקראה "נשים צדקניות". כל אחת מהן פעלה במקום שלה, בנקודה המסוימת שבה יכלה להשפיע, השתמשה ביכולת לעודד, לנחם, לדרבן כשצריך, לתת כוחות כשצריך, לצנן התלהבות שאיננה במקומה, להשתמש בבינה היתרה שניתנה בנשים. לראות את הפנימיות של הדברים, והתוצאה המצטברת היא עד כדי כך אדירה שנשים צדקניות הן אחד ממרכיבי הגאולה, זו שהייתה וזו שעתידה להיות. בסוגריים אני יכולה לומר שכל ההעצמה הנשית וההתארגנות הנשית בימינו, היא אולי חשובה ואולי השיגה הזדמנויות שוות בעבודה, שכר שווה עבור עבודה שווה, אבל בדברים האמיתיים של החיים נראה לי שיש נסיגה בהשפעה הנשית. אני מתנדבת לאחרונה קצת בשידוכים, ובת שמתראיינת אצלי ואני שואלת אותה: ומה אומרת אמא? עונה לי: מה זה קשור להורים שלי? אני יודעת שכשאני הייתי בשלב הזה בחיי, ובכלל, כמעט בכל עניין, ראיתי לנגד עיני לא רק את העמדה של אמא שלי, אלא מה תגיד דודה דבורה ומה תגיד דודה חנה, וכמובן הסבתא שהייתה המלכה של המשפחה. כל המורשת היהודית נתנה את הטון בגידול הילדים דרך האמא והסבתא והדודות. נדמה לי שהיום האמירה של האימהות או האחיות או הדודות או הסבתות, אם יש אמירה, היא הרבה יותר הססנית, ולכן הרבה פחות משפיעה, וחבל.

טכניקות ריפוי מהירות למחלות נפוצות

חום / מומלץ לעשות:

- אקמול מצוין להורדת חום באופן זמני, עד שהמחלה תעשה את דרכה החוצה מהמערכת.
- שתו כמות רבה של נוזלים, חום יכול לגרום להזעה ואם לא תחדשו את הנוזלים בגוף, אתם עלולים להתייבש.

לא מומלץ לעשות:

- אל תתעלמו מהמחלה. הליכה לחדר הכושר או יציאה עם חברים יכול להקשות על הגוף להתאושש.
- אל תצננו את העור עם שקיות קרח כשחם לכם יתר על המידה. קרח יכול להשאיר כוויות קור על העור. השתמשו במטלית קרה במקום זה.

יש לגשת לרופא אם...

- אם יש לכם חום מעל 38 מעלות, אתם סובלים מכאבי ראש וכאבי צוואר או חום שלא יורד אחרי יומיים. מצב כזה עשוי להצביע על משהו רציני יותר כמו זיהום בכליות, דלקת ריאות או דלקת קרום המוח.

פצעים וחתכים / מומלץ לעשות:

- נקו עם מים חמים וסבון כדי להסיר חיידקים ופסולת.
- שמרו על החתך לח, זה המפתח לקידום צמיחה מהירה של תאי העור. מרחו שכבה דקה של משחה אנטיביוטית. אם החתך נמצא במקום שיכול להשתפשף או להתלכלך, כסו אותו עם תחבושת.

לא מומלץ לעשות:

- אל תשתמשו בחמצן או אלכוהול. זה ייבש את העור ויעכב את ריפוי התא.
- אל תחטטו בתוך הפצע או תקלפו את הגלד. זה יגביר את הגירוי, יעכב ריפוי ויכול להכניס חיידקים לתוך הפצע, כמו גם להשאיר צלקות.

יש לגשת לרופא אם...

■ אם מדובר בחתך עמוק שמצריך תפרים. / ?אם הפצע מזדהם (הופך אדום, חם וצורב).

כאב בסינוסים / מומלץ לעשות:

■ השתמשו בתרסיס מי מלח או שטיפה כדי לנקות את הליחה והחיידקים ולסייע להפחית את הלחץ.

■ השתמשו בתרסיס אף המכיל פסאודואפאדרין שמכווץ את כלי הדם המדולקים שגורמים לכאב.

■ הקלו על כאבי ראש עם תרופה נוגדת דלקת לא-סטרואידית.

לא מומלץ לעשות:

■ אל תסתמכו על אנטיביוטיקה או תרסיסים לאף המכילים סטרואידים. מחקרים גילו כי אנשים שלקחו פלסיבו (תרופות דמה), התאוששו באותה המהירות כמו אלה שהשתמשו בתרסיס סטרואידים.

יש לגשת לרופא אם...

■ אם הסימפטומים לא מתפוגגים אחרי שבוע והכאב הופך חזק יותר או שהחום עבר את ה-38 מעלות. ייתכן ויש לכם דלקת סינוסים הדורשת טיפול אנטיביוטי.

כוויות קלות / מומלץ לעשות:

■ שימו מיד רטייה קרה או רוצו לזרם מים קרים ושטפו את האזור כדי להוריד את הטמפרטורה של העור.

■ מרחו משחה עם וזלין כדי לשמור על האזור לח וכסו עם תחבושת.

■ שטפו את האיזור במים קרים מספר פעמים ביום, ייבשו ומרחו שוב את המשחה.

לא מומלץ לעשות:

■ אל תמרחו חמאה על הצריבה, זה עשוי לגרום לזיהומים.

■ אל תשתמשו במי חמצן או אלכוהול שעשויים לייבש את העור ולהאט את היווצרות התאים החדשים בעור.

יש לגשת לרופא אם...

■ אם הכאב מחמיר, יש נפיחות, הפרשה דמית או מוגלה, או אם האזור לא משתפר לאחר מספר ימים. ייתכן שזו לא כוויה קלה, אלא כוויה מדרגה שניה או שלישית שמצריכה טיפול אנטיביוטי.

כאבי שרירים / מומלץ לעשות:

■ הרבו במנוחה, יחד עם זאת בצעו מתיחות עדינות לאזור הכואב, כדי לשמור על טווח תנועה וגמישות.

■ קחו תרופה נוגדת דלקת לא-סטרואידית, כדי להקל על כאבים ונפיחות כיומיים עד 5 ימים לאחר הפגיעה.

■ מרחו משכך כאבים מקומי שעשוי להקל על הכאב.

■ עשו אמבט חם 3-4 ימים לאחר הפציעה. החום מזרים חמצן לרקמות ומסייע לשחרר את השרירים.

לא מומלץ לעשות:

■ אל תחממו את השריר בשלב הראשון. חום אומנם יכול להרגיש טוב אבל ב-24-48 שעות הראשונות עדיף לשים קרח כדי להפחית סיכוי לדלקת.

■ אל תעשו עיסוי, בטח לא אצל אנשים שאינם יודעים מה לעשות. זה עשוי לגרום לכם להרגיש גרוע יותר.

יש לגשת לרופא אם...

■ אם ההליכה כואבת או הכאב לא משתפר אחרי שבוע. ייתכן שזה נובע משטף דם בשריר או גיד קרוע.

קלקול קיבה / מומלץ לעשות:

■ הוסיפו ג'ינג'ר קצוץ וטרי לכוס מים חמים או לתה.

■ הקפידו לשתות הרבה נוזלים צלולים כמו מים או תה צמחים. הקאות או שלשולים עלולים לגרום להתייבשות שתשפיע על היכולת של הגוף לספק דם לאיברים חיוניים.

■ אם אינכם יכולים להחזיק שום דבר בקיבה, מצצו קוביות קרח או קרטיבים.

■ היצמדו לאוכל תפל וקל - קרקרים, צנימים או דגנים יבשים. כשמצבכם מעט משתפר עברו לביצים מקושקשות או יוגורט רגיל.

לא מומלץ לעשות:

■ אל תשתו מיץ פירות, קפה או משקאות מוגזים. החומציות יכולה להתסיס את הקיבה עוד יותר.

■ אל תאכלו חלבון מיד, זה קשה לעיכול לעומת פחמימות. הימנעו מאכילה מרובה של פירות וירקות.

יש לגשת לרופא אם...

■ הסימפטומים מחמירים או חורגים מגבול היממה.

■ כאבי בטן חמורים, שלשולים והקאות יכולים לעיתים להצביע על אבנים בכיס המרה או דלקת בתוספתן.

כאבי גרון / מומלץ לעשות:

■ הוסיפו כפית מלח לכוס מים חמים ואז גרגרו כדי להפחית נפיחות. חזרו על הפעולה כל כמה שעות.

■ לגמו תה צמחים עם לימון וכפית של דבש. זה לא בהכרח יאיץ ריפוי אבל זה יכול להרגיע את הגרון. לדבש יש תכונות אנטי דלקתיות.

לא מומלץ לעשות:

■ אל תרוצו לרופא לקבלת טיפול אנטיביוטי, רוב כאבי הגרון נגרמים על ידי וירוסים, ואילו אנטיביוטיקה יעילה לטיפול בזיהומים, כמו בדלקת גרון.

יש לגשת לרופא אם...

■ אם אתם לא מרגישים טוב לאחר יומיים או שאתם רואים כתמים לבנים בצד האחורי של הגרון (סימן של דלקת).

■ אם כאבי הגרון חוזרים באופן כרוני.

מתוך: "בא במייל"

בסוד שיח

כשם שפרצופיהם שונים
כך דעותיהם שונות

נשמח לקבל תגובות והערות מהקוראים בדוא"ל: besod@013net.net

עיצוב ועריכה גרפית:
גיל ויין עיצוב גרפי
אימייל. gilwein26@012.net.il